در «نوجوانه» بخوانید:
اولین ردپای تغییر در سال جدید

گفت‌وگو با بهروز کمالوندی، سخنگوی سازمان انرژی اتمی
رآکتور اراک آماده تست سرد است

۲

www.jamejamdaily.ir

جام جم

روزنامه فرهنگی، اجتماعی صبح ایران

پنجشنبه ۱۹ فروردین ۱۴۰۰ | ۲۵ شعبان ۱۴۴۲ | ۲۰ صفحه | سال بیست‌ویکم - شماره ۵۹۰۸ | استان تهران و البرز ۲۵۰۰ تومان - دیگر استان‌ها ۱۵۰۰ تومان | Thursday - April 8, 2021

چرا هر بار فکر می‌کنیم کرونا را شکست داده‌ایم، با تصمیمات اشتباه به نقطه صفر برمی‌گردیم؟

قرمز بی‌تدبیری

۱۸

گزارشی درباره قطعه «منو بشناس» که با حضور ۴۰ خواننده مهم‌ترین اتفاق موسیقی در سال ۱۴۰۰ بوده است

همصدا برای ایران در قرن جدید

بررسی عملکرد نوروزی تلوبیون در گفت‌وگو با مدیرعامل این تلویزیون تعاملی

تماشای ۲ میلیارد دقیقه برنامه در تلوبیون

تلوبیون که مدت‌هاست از یاران تلویزیون محسوب می‌شود، در شروع امسال هم اتفاقات جالبی را در همکاری با برنامه، فیلم و سریال‌های مختلف رقم زد. این پلتفرم از قدیم‌ترها تا امروز علاوه‌بر پخش زنده تولیدات تلویزیون که از شبکه‌های سیما و حتی استانی روی آنتن می‌روند، در بخش آرشیوی هم گنجینه کاملی از این تولیدات را در دل خود دارد. امسال اما در کنار همه این ماجراها، اتفاقات تازه‌ای در تلوبیون با همراهی تلویزیون رخ داد و باعث شد مخاطبان از دریچه تازه‌ای با برنامه، سریال‌ها و تولیدات مختلف ارتباط برقرار کنند. این تعامل در حوزه مسابقات تلویزیونی هم بود و موجب شد برنامه‌ای مثل «سیم‌آخر» میزبان مخاطبانی که در برنامه حضور ندارند هم باشد.

۶

عکس: چاوش همایونی | جام جم | ۱۶-۱۳

دولت در موج چهارم کرونا چه کمکی برای حفظ مشاغل می‌تواند انجام دهد؟

ویروس بیکاری در بازار ایران

۳

آرایش تیم مذاکره‌کننده هسته‌ای آمریکا در مقایسه با مذاکرات قبلی برجام چه تفاوتی کرده است؟

دو فیلم با یک بلیت

۸

گفت‌وگوی «بوق اشغال» با دکتر حبیبا... صادقی نقاش و گرافیست

من هنوز در پی کشفم

۲۰

یادداشت

تروریسم دریایی

حسن هانی‌زاده

کارشناس روابط بین‌الملل

طبق گزارش‌های اولیه، انفجار در کشتی لجستیکی ساویز متعلق به جمهوری اسلامی ایران در سواحل اریتره در دریای سرخ، نتیجه همکاری نظامی و امنیتی مشترک عربستان سعودی و رژیم صهیونیستی بوده است. این انفجار زمانی صورت گرفته که مذاکرات ایران و کشورهای ۴+۱ در وین تحت عنوان کمیسیون مشترک برجام آغاز شد و هدف این است که خروجی این مذاکرات، تحت‌تاثیر قرار گیرد و بیشتر نگاه‌ها متوجه این حادثه تروریستی شود. اگر کمیته فنی ایرانی که در حال تحقیق و بررسی درباره این انفجار است گزارش خود را منتشر کند و ثابت شود رژیم صهیونیستی و عربستان سعودی در این انفجار دست دارند طبیعتا جمهوری اسلامی ایران واکنش‌های مناسبی از خود نشان می‌دهد.

طبق برخی گزارش‌ها، رژیم صهیونیستی یک مین دریایی را به بدنه کشتی ساویز متصل و آن را منفجر کرده که البته خسارات، جزئی بوده است. اتخاذ چنین رویه‌ای از سوی رژیم صهیونیستی می‌تواند یک جنگ کشتی‌ها را در دریاهای منطقه ایجاد کند و امنیت دریانوردی را به خطر اندازد. در طول ماه‌های گذشته، رژیم صهیونیستی بارها تلاش کرده برای کشتی‌های ایرانی و هم پیمانان جمهوری اسلامی ایران در منطقه، ناامنی ایجاد کند و این یک اقدامی است که مغایر با مقررات دریانوردی و قوانین بین‌المللی است و رژیم صهیونیستی باید پیامدهای سختی را در قبال چنین اقدامات تروریستی متحمل شود.

عربستان سعودی طی چهار سال اخیر یک نوع همکاری نظامی و امنیتی پنهانی با رژیم صهیونیستی در دریای سرخ ایجاد کرده و بیشتر اتفاقات در دریای سرخ و دریای مدیترانه که در واقع حوزه نفوذی مشترک عربستان سعودی و رژیم صهیونیستی است صورت گرفته است. این‌گونه اقدامات تروریستی موجب خواهد شد هیچ یک از کشتی‌هایی که در دریای مدیترانه و خلیج فارس و دریای سرخ در حال تردد هستند در آینده امنیت نداشته باشند و در حقیقت یک نوع جنگ دریایی را در منطقه و آب‌های بین‌المللی ایجاد خواهد کرد.

عربستان سعودی و رژیم صهیونیستی به طور قطع در این انفجار دست داشته‌اند و جمهوری اسلامی ایران نیز امکانات گسترده‌ای را به لحاظ دریانوردی و توان نظامی و دفاعی در اختیار دارد که در مقابل این‌گونه عملیات تروریستی واکنش مناسبی انجام و پاسخ مناسبی به رژیم صهیونیستی و عربستان سعودی یا هر متجاوز دیگری که بخواهد تهدیدی برای ایران محسوب شود، بدهد. تردیدی نیست که جمهوری اسلامی ایران همواره از منافع خود دفاع خواهد کرد.

واکنش سریع

خواهش می‌کنم صبور باشید

محمدتقی حاجی‌موسی

عضو شورای سردبیری

واقعیتش را بخواهید بدانید باید بگویم ما خسته‌ایم. نه خسته از صف مرغ و گرانی شیر و کمبود روغن و بالا رفتن قیمت خودرو و نجومی شدن قیمت خانه. نه؛ ما یاد گرفته‌ایم زندگی‌مان را با این چیزها وفق دهیم و کمتر بخوریم و کمتر بگردیم و در یک کلام، گردتر بخوابیم و زندگی‌مان را بکنیم. ولی باور کنید حالا بعد از ۴۲۰ روز دیگر خسته‌ایم. خسته‌ایم از این بی‌تدبیری و بی‌حوصلگی شما. شما که می‌گویم یعنی هر کسی یا گروهی که تصمیمات نهایی را در ستاد ملی مقابله با کرونا می‌گیرد. هر چند همین عبارت هم حالا تبدیل به شوخی شده و بعضی خروجی‌های این ستاد، علنا مقابله با کرونا نیست و همراهی با آن است. شاید شما مسؤول که الان این یادداشت را بخوانید، بگویید این هم دارد از روی هوا و احساس حرف می‌زند، وگرنه ما اگر نبودیم الان کرونا شما را خورده بود و یک آب هم رویش. برای این‌که دچار این سوءبرداشت نشوید باید خدمت‌تان چند خاطره تعریف کنم.

یکی، همان اسفند سال گذشته که رئیس جمهوری گفتند از شنبه همه چیز عادی می‌شود و انگار نه انگار که وزیر بهداشت فریاد وامصیبتا سر داده بود. بعد هم که مجوز سفر داده شد و بعد از چند روز از مردم خواستید سفر نروند و این طوری فرصت طلایی دو سه هفته‌ای تعطیلات نوروز ۹۹ سوخت و به هوا رفت.

اردیبهشت و خرداد سال ۹۹ را هم یادمان نرفته که دکتر نمکی دائم می‌گفت محدودیت‌ها را بر ندارید اما شما مسؤولان ستاد کرونا اصرار داشتید بازار زودتر باز شود و حتی برای بازگشایی استخرها هم برنامه داشتید. یادمان هست آن موقع می‌گفتید نباید دوگانه سلامت و چیزهای دیگر را درست کرد. واقعیت اما این است که این دوگانه‌ها وجود دارد و کاش شما همیشه طرف سلامت را می‌گرفتید.

اصرار به بازگشایی مدارس، اصرار به بازگشایی رستوران‌ها و کافه‌ها، برخورد نکردن با سفره‌خانه‌ها، جریمه نکردن افراد بدون ماسک و ده‌ها تصمیم دیگر را شما دوستان ستاد ملی مقابله با کرونا گرفتید و اوج این اثر هنری را چند روز قبل از عید امسال دیدیم که یکدفعه وضعیت همه شهرها از قرمز و نارنجی خارج شد و ما نفهمیدیم قبلش اوضاع آن‌طوری نبود که شما می‌گفتید یا بعدش. هر قدر هم که وزیر و کارشناس و پزشک و رسانه و دیگران فریاد زدند که سفر و مسافرت بیچاره‌مان می‌کند، اعتنایی نکردید و گفتند از نظر ما پیک کرونا تمام شده. خب ما آخر نفهمیدیم این نظر ایشان است یا نظر ستاد کرونا یا نظر یک نفر از عالم غیب که ما نمی‌شناسیم.

به هرحال، همه اینها را گفتم و گفتیم که یک بار دیگر کلاه‌مان یا شاید کلاه‌تان را قاضی کنید و به جای این تصمیمات عجیب و غریب و شل‌کن و سفت‌کن‌های متعدد، چند روزی مثل ما مردم صبور باشید و بی‌خیال خوش کردن دل فلان اتحادیه و فلان صنف و چندتا فلان دیگر شوید و تصمیمی بگیرید که شر کرونا از سر ما کم شود؛ چون بالاخره ما مجبوریم در خیابان و مترو و اتوبوس تردد کنیم و کرونا هم که می‌دانید برای ما مردم معمولی خطر مرگ دارد.

برای آنها که با خودروی پلاک دولتی و شیشه دودی گاهی در شهر می‌چرخند را نمی‌دانم. شاید دارد، شاید هم ندارد!

نکته

مدیریت سؤال برانگیز

مسعود یونسیان

اپیدمیولوژیست

مراکز همه استان‌های کشور در وضعیت قرمز قرار گرفته است و مرگ‌های ناشی از کرونا هر روز رکورد تازه‌ای از خود به جای می‌گذارد. دیروز ۱۹۳ نفر از هموطنان‌مان به‌دلیل ابتلا به کرونا جان خود را از دست دادند و حدود ۲۱ هزار مبتلای جدید نیز در همین مدت شناسایی شدند اما با این‌که این بار اولی نیست که کرونا طغیان می‌کند تاکنون تصمیم‌های مناسبی برای مهار این ویروس گرفته نشده است. بحران کرونا مختص ایران نیست و این روزها بسیاری از کشورهای جهان درگیر نوع جهش یافته ویروس شده‌اند و مدیران سلامت همه کشورها برای مهار این ویروس نهایت تلاش خود را به کار می‌گیرند. در این بین باید گفت شرایط کشورها از لحاظ مقابله با ویروس متفاوت است و کشوری در این مبارزه نفسگیر می‌تواند امیدوار باشد که مدیرانش تصمیم‌های مناسبی بگیرند و شهروندان نیز برای اجرای آنها تلاش کنند. نگاهی به عملکرد مسؤولان کشورمان نشان می‌دهد در این زمینه به‌درستی تصمیم‌گیری نشده است. برای نمونه برخی مدیران ما به مردمی که هنوز واکسن نزده‌اند اجازه دادند در نوروز به سفر بروند. در واقع به این شکل مناطق آبی کشور نیز در اختیار افراد ناقل کرونا قرار گرفت. به عبارت دیگر می‌توان گفت ارائه اطلاعات متناقض به مردم، در نظر نگرفتن محدودیت و نبود نظارت باعث شد تا شرایط شیوع ویروس کرونا در کشور به شرایط بحرانی فعلی منجر شود.

شاید برخی از کارشناسان بگویند که این روند طبیعی ویروس است که دوباره آمار ابتلا و مرگ و میر ناشی از آن بیشتر شده است، اما باید گفت ویروس آن‌قدر هوشمند نیست که بداند کی زمان عید یا دید و بازدید است و می‌تواند افراد بیشتری را مبتلا کند، به همین دلیل می‌توان شرایط بحرانی امروز را ناشی از رفتار نادرست و سوءمدیریت مدیران در کنترل بیماری کرونا دانست. البته در شرایط فعلی اگر باز هم اراده‌ای باشد می‌توان شیوع کرونا را کنترل کرد. راهکار بلندمدت این است که هرچه سریع‌تر واکسن کرونا به گروه‌های حساس و سایر افراد جامعه تزریق شود. راهکار کوتاه مدت نیز این است که تعطیلی سراسری در کشور اعمال شود.

لازم به یادآوری است در موج سوم شیوع ویروس کرونا شاهد کاهش آمار ابتلا و مرگ و میر ناشی از بیماری بودیم که حاصل محدودیت‌هایی بود که در نظر گرفته شد. به همین دلیل این روزها نیز که کرونا فراگیر شده تعطیلی کشور می‌تواند گزینه مناسبی باشد، اما این‌که چرا امروز برخی مدیران دولتی اجازه تعطیلی کشور را نمی‌دهند و حتی مانع پرواز به کشورهای درگیر با کرونا نمی‌شوند، جای سؤال دارد.

بنابراین می‌توان گفت این روزها تشخیص رفتار ویروس کرونا برای ما راحت‌تر از تشخیص دلایل برخی تصمیمات دولتی‌ها در مدیریت بحران کروناست. نباید فراموش کرد که کنترل کرونا نیاز به تعامل همه‌جانبه میان مدیران و مردم دارد. مدیران باید به دغدغه مردم گوش دهند و نیازشان را برطرف کنند، دلایل تصمیمات‌شان را شفاف توضیح دهند و پاسخگوی مردم باشند. با چنین رویکردی تعامل بین مردم و مدیران شکل می‌گیرد و شهروندان برای رعایت دستورالعمل‌های بهداشتی بیشتر تلاش می‌کنند. در این شرایط است که می‌توان به مهار کرونا امیدوار بود.

زیر آسمان کابل

افغانستان و برادران ناراضی

محمدحسین جعفریان

کارشناس ارشد مسائل افغانستان

خرد نعمتی است که در کهنسالی مقدار بسیار زیادی از آن را صاحب می‌شویم. داشتن این دارایی در چنین سنی عین اسراف است، زیرا اغلب قادر به استفاده و بهره‌مندی شایسته از آن نیستیم. قسمت تاسف‌انگیزش آن است که قادر به آموختن و بخشیدنش هم نیستیم. کسی آن را از ما نمی‌پذیرد، حتی دوستان و نزدیکان‌مان. البته این تئوری همیشه صادق نیست. گاهی فرد نظر به گذشته و جایگاه اجتماعی والایی که داشته، با این توهم که قهرمان، ناجی، انسان خاص، متفاوت یا چیزی از این قبیل است مرتکب رفتارهای خارق‌العاده‌ای می‌شود. در چنین مواقعی فردی با این توان بالقوه، به مرور می‌آموزد چگونه دیگران و توانایی‌های آنها را در جهت امیال خود به خدمت درآورد. آنها گاه در راس یک جریان یا حتی شورش اجتماعی قرار می‌گیرند و این قدرت را به مقاصد خود متعهد می‌کنند. اگر کارها خوب پیش نرود، توسل به فریب، نیرنگ، زور یا سوءاستفاده از امتیازاتی که در اختیار دارند نیز می‌تواند در لیست رفتارهای آنها قرار گیرد. بگذریم. قصد ندارم در این مقال اندک، درس روان‌شناسی بدهم، اما جوامعی که از هرج و مرج، شورش، ناامنی و آشفتگی اجتماعی رنج می‌برند، بهترین زیستگاه و محل رشد و اعتلای چنین افرادی است. افغانستان مدت‌هاست دچار همه این مشکلات است. همزمان چهره‌هایی از این دست، فراوان در آن ظهور و افول کرده‌اند. هر بار چهره‌ای از میدان به در شده، چند شخصیت جدید جایش را پر کرده‌اند. گاه آنها یک تیم می‌شوند اما لزوما در یک سمت واحد نیستند. آدم‌هایی با اهداف مشترک در دو جناح مختلف؛ حتی رقیب و حتی دشمن. حالا می‌توان رفتار بسیاری از سیاستمداران امروز افغانستان را بر این اساس ارزیابی کرد. می‌توان معنای تعبیر تکان‌دهنده «برادران ناراضی» را از زبان روسای جمهوری این کشور فهمید. لقبی که آنها بارها برای جانی‌ترین قاتلان و دشمنان مردم خود به کار می‌برند؛ برای طالبان!

پیشتر هم کسانی جسته و گریخته به این فرضیه پرداخته‌اند اما هرگز جدی گرفته نشدند. آنها به سطحی بودن و توهم توطئه متهم شدند. حقیقت اما چیز دیگری بود. حالا می‌توان فهمید که چگونه ممکن است عباس استانکزی، اشرف غنی، گلبدین حکمتیار، حامد کرزی و حتی زلمی خلیل‌زاد و سیاف یک افق مشترک داشته باشند، اما هرکدام در یک سمت و به ظاهر در مواردی حتی مقابل یکدیگرند. آنها هرکدام از توان نیروهایی که در اختیار داشته یا از ایشان حرف‌شنوی دارند، حداکثر بهره را می‌برند تا به افق مورد بحث برسند. چه کسی باور می‌کند یک روشنفکر و سیاستمدار سرشناس و فرهیخته جهانی و استاد برجسته دانشگاه جان هاپکینز که همه او را در کار و تخصص‌اش تحسین می‌کردند، در گوشه‌ای از جهان، برادران، عموزاده‌ها و برادران ناراضی خود را یافته تا به هر قیمتی شده، به آمال قومی و قبیله‌ای‌اش برسد. حالا فهمیدن این‌که در افغانستان کدام جنگ واقعی است و کدام صوری و زرگری، کار شاقی نیست. شاید به نظر خیلی بعید و پیچیده برسد اما دیگر وقت آن رسیده تا تمام دنیا بدانند اوضاع در افغانستان بسیار پیچیده‌تر از چیزی است که رسانه‌ها و حتی خود مردم آن سرزمین یا همسایگان یا حتی اشغالگران تصور می‌کنند. دوطرف جنگ برادرند. دشمن اصلی از نگاه آنها کس دیگری است.

